

ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย Study on Strengthening Communities along Border of Cambodia Lao PDR and Thailand

ธรรม ชินโกมุท¹, พระมหาจิตนเรศ วุฑฒิธมโม, ผศ.ดร.,
พระครูปลัดศรีอรุณ ญาณิสสร³, ผศ.โสรัจ นามอ่อน⁴, และ
ไชยสิทธิ์ อุดมโชคนามอ่อน⁵

Thorntham Chinkomud¹, Asst. Prof. Dr. Phramaha Jittanares Wutthithammo²
Phrakooparad Sriarun Yannitsaro³, Asst. Prof. Sorat Nam-on⁴ and
Chaiyasit Udomchoknam-on⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดน ขอบเขตของการวิจัยเป็นการศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย ได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการศึกษาจากเอกสาร และสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนตามแนวชายแดนของจังหวัดอุบลราชธานี กัมพูชา ลาว ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำภาครัฐ และประชาชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 30 คน

1.ด้านการเมืองและความมั่นคง คือ ดังนี้การอยู่ร่วมกันประชาชนในพื้นที่จะดำเนินตามข้อบ้นทกตกลงของเจ้าหน้าที่ภาครัฐของทั้งสองฝ่ายอย่างเคร่งครัดมีการพูดคุยมีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่ตลอดเพื่อให้เกิดการดำรงอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูลญาติมิตรฉันพี่น้องเสมอ ซึ่งในพื้นที่ตามแนวชายแดนจะปฏิบัติกฎระเบียบข้อความของเจ้าหน้าที่และทำสัญญาประชาคมร่วมกันโดยทางฝ่ายกัมพูชานั้นจะเป็นฝ่ายทหารที่รับผิดชอบในพื้นที่แก้ไขไปก่อนและรายงานผลไปส่วนกลางจึงทำให้คนในพื้นที่ไม่กล้าที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งเพราะส่วนใหญ่คนในพื้นที่นั้นจะเป็นครอบครัวของทหารที่บาดเจ็บความสงบ

2. ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ ปัญหาการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ คือ แม้ประชาชนตามแนวชายแดนสองพื้นที่มี ประวัติศาสตร์การพัฒนาความสัมพันธ์ต่อกันทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจและสังคมมาต่อเนื่องยาวนาน แต่ช่องว่างระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสองประเทศยัง คงมีอยู่ ความแตกต่างในสถานะทางเศรษฐกิจนี้ทำให้เกิดปัญหาตามมา และความพยายามร่วมมือของภาครัฐและเอกชนตามแนวชายแดนของสองประเทศมีทั้งความร่วมมือด้านแรงงาน ความร่วมมือด้านการค้า ความร่วมมือด้านการลงทุน และความร่วมมือด้านการขนส่ง สิ่งเหล่านี้สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ ด้านแรงงาน ชายแดนอุบลราชธานีมีการจัดการแรงงานกัมพูชา และลาวที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จ การจัดการแรงงานข้ามชาติในจังหวัดชายแดนอื่นๆ

^{1,2,3,4,5} อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
Lecturer of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ubon Ratchathani Campus :
Corresponding email : chaiyasit_ae@hotmail.com

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมประเพณีในพื้นที่ชายแดน เช่น ประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านสำโรง มีลักษณะพิเศษเป็นการแสดงออกถึงเรื่องของตำนาน ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา-ลาว รวมถึงการเล่นดั้งเดิมของหมู่บ้าน ปัจจุบันคนชายแดนยังดำรงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมในวาระพิเศษต่างๆ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเช่น ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่ตามแบบไทย กัมพูชาและลาว การร่วมงานบุญตักบาตรในโอกาสสำคัญ และด้วยอุปสรรคด้านภาษาที่มีไม่มากนัก ทำให้หลายครัวเรือนแต่งงานระหว่างชาวกัมพูชา ชาวไทย และชาวลาว การไปมาหาสู่กันฉันญาติมิตร และการข้ามแดนมาเรียนในฝั่งไทยแบบไปเช้าเย็นกลับ หรือมาร่วมกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจสังคมที่จัดในฝั่งไทยการข้ามแดนที่ด่านบ้านแหลมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น การพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยไม่ต้องการให้มีปัญหาขัดแย้งกัน ส่วนปัญหาของทางการไทยในพื้นที่คือการไม่สามารถสื่อสารภาษาเขมรได้

คำสำคัญ : การเสริมสร้างความเข้มแข็ง, ชุมชน, แนวชายแดน

ABSTRACT

Research Study of community strengthening along the Cambodian border Thai-Lao aims to study the strengthening of the border community. Scope of Research A study of community empowerment along the Cambodian border, Laos, Thailand has conducted qualitative research. Use descriptive analysis. The study was based on interviews and in-depth interviews of people along the border of Ubon Ratchathani, Cambodia, Lao PDR, including community leaders, government leaders and people along the Cambodia-Laos-Thailand border.

1. Politics and security are as follows: The coexistence of the people in the area will be in accordance with the memorandum of the government officials of both parties, and they will be engaged in the use of space throughout their existence. I have always been good friends. In areas along the border, the rules of memorandum and memorandum of understanding are signed between the Cambodian government and the responsible military in the affected areas. It will cause conflict because most of the people in that area will be a family of soldiers who take care of peace.

2. Economic promotion the problem of promoting the economy is that even the people along the two border areas have History of relationship development. Economic and social continuity. However, the gap between the two countries' economic development persists. The differences in this economic state are followed by problems. And the two countries' collaborative efforts in the public and private sectors along the border are both labor-intensive. Trade cooperation Investment cooperation and transport cooperation. These can support significant economic

development. Ubon Ratchathani border workers have managed Cambodian workers. And Laos is quite successful. Management of migrant workers in other border provinces

3. Social and cultural aspects Traditional culture in the border area, such as the Songkran tradition of Samrong villagers. It is an expression of the myths, beliefs, traditions, rituals related to the way people live along the Cambodian-Thai border. Including traditional games of the village. At present, border people still maintain cultural relations through special events. Mostly related to Buddhism, for example. The tradition of watering elderly people on Songkran or New Year's day in Thai style. Cambodia and Laos Joins the charity event on the occasion. And with a limited language barrier. Many households are married between Cambodians, Thais and Lao people. And crossed over to study in Thailand at dawn. Or join the social economic promotion activities on the Thai side. The border crossing at Ban Laem is more flexible. Border area development without conflicting need the problem of Thai authorities in the area is that Khmer cannot communicate.

Keywords : Strengthening, Community, borderland

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ ในสังคมโลกในช่วงศตวรรษที่ 20 ที่ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันได้ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของแต่ละประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติ ที่สำคัญส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของภาครัฐให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ซึ่งการปรับตัวดังกล่าว เรียกว่า การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) แนวความคิดดังกล่าวต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการบริหารงานภาครัฐไปจากเดิมที่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าและอาศัยกฎระเบียบเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริตและเป็นธรรม (Watcharaporn Thaweekul. 2016 : 22) อย่างไรก็ตาม จากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เริ่มขึ้นในปลายปี พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ประเด็นเรื่องชุมชนเข้มแข็งจึงได้รับการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงเป็นอันมาก ในฐานะที่เป็นทางเลือกที่สำคัญของการพัฒนา เน้นกระบวนการพัฒนาที่คนเป็นศูนย์กลางตามหลักปรัชญาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยการเพิ่มศักยภาพของคนและชุมชนให้เข้มแข็ง มีความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการดูแลรักษาสีเขียวแวดล้อมให้ยั่งยืน ความเข้มแข็งของชุมชนจึงเป็นฐานสำคัญในการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการสร้างกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญประการหนึ่งต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 11 ต่อมา (Seree Phongphis. 2013) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอาศัยอยู่บนพื้นฐานของ

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในแต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่นมิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มิติทางด้านสังคม และมิติทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น อาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้น เนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน

ส่วนวิสัยทัศน์ของประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 คือการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการปฏิบัติและพัฒนาประเทศ โดยมุ่งพัฒนาประเทศไทยไปสู่ “สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” (Green and Happiness Society) ดังนั้น การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนจึงมีความสำคัญมากขึ้นภายในกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และแนวคิดการพัฒนาประเทศ และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ชุมชนจำเป็นต้องมีความรู้เท่าทัน มีภูมิคุ้มกันมีอำนาจต่อรอง สามารถปรับตัว และมีวิธีแก้ปัญหาของชุมชนเอง ในขณะที่การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบมากขึ้น ชุมชนที่เข้มแข็งจะส่งเสริมให้การพัฒนาท้องถิ่นก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ทันเวลา สามารถบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศไว้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. [ระบบออนไลน์]. วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2016)

การที่ประชาชนในชุมชนชายแดนไทย ลาว กัมพูชา มีการรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ไขปัญหาร่วมกันของชุมชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ดังนั้น การพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง (Jumnong Adiwattasith and Saowakhon Sudsawad. 2012 : 20) จึงมีองค์ประกอบสำคัญ คือการจัดองค์กรและบริหารจัดการ อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทุน มีกิจกรรมต่อเนื่อง มีเครือข่ายความร่วมมือ การยอมรับจากสังคมภายนอก และมีสิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง โดยกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อาจกระทำได้โดยอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 4 ขั้นตอน (Jaron Khoonmee, 2008: 15) คือ การเตรียมคนหรือการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การกำหนดประเด็นปัญหาของชุมชน (Seree Phongphis. 2013 : บทความ) และการพัฒนาทางเลือกเพื่อดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน และขยายเครือข่ายความร่วมมือ จากเนื้อหาที่กล่าวมาจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย
3. เพื่อวิเคราะห์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ระเบียบวิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 2 รูปแบบคือ รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบมาตรา รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบแนวสัมภาษณ์ คำถามปลายเปิด (Open-ended questions)

ผลการวิจัย

จากศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย สรุปผล ดังนี้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย จากการลงพื้นที่ สัมภาษณ์ใน ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานระหว่างประเทศ เกี่ยวข้องนั้นทำให้ทราบถึงความเข้มแข็งในด้านการเมืองและความมั่นคง ซึ่งเป็นการการอยู่ร่วมกันของ ประชาชนมีการเกื้อกูลกัน มีการแก้ไขความขัดแย้งกันโดยการที่เจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายประเทศ เพื่อนบ้านมาทำข้อตกลงกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ส่วนด้านภัยคุกคามส่วนมากจะเกิดจากรัฐบาลของ แต่ละฝ่ายไม่เข้าใจประชาชนที่อยู่ในพื้นที่แล้วสั่งการเป็นนโยบายออกมาส่วนการเป็นอยู่และการทำ ข้อตกลงระหว่างผู้ที่อยู่ในชุมชนชายแดนนั่นเอง

ส่วนด้านเศรษฐกิจตามแนวชายแดนทางเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่การเมืองส่วนมากจะได้ ทำบันทึกข้อตกลงการค้าระหว่างแนวชายแดนกันไว้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขาย ของประชาชนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตามแนวชายแดนด้วยการ ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันมาตลอดซึ่งเป็นการรวมตัวกันดำเนินกิจการทางด้านเศรษฐกิจมีการกำหนดสินค้า ทางทางการเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค ไว้ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการค้าอย่างชัดเจนตามข้อตกลงบันทึก ข้อความของแต่ละพื้นที่ตามแนวชายแดน

นอกจากนั้นด้านสังคมวัฒนธรรม ได้มีกิจกรรมร่วมกันให้สิทธิการจัดสวัสดิการสังคมโดยแบ่งพื้นที่ ทำคุณประโยชน์แก่คนในพื้นที่ที่มาค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคโดยยึดหลักเกี่ยวกับผลประโยชน์ในการใช้ พื้นที่ร่วมกันโดยวิธีเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มนัก ธุรกิจที่มาดำเนินกิจการในพื้นที่นั้นเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การดำเนินวิธีพุทธในประเด็นนี้จะเป็นการดีเพราะ พื้นที่ตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาวและไทย ได้นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกันจึงส่งผลให้คนในชุมชนที่มา ดำเนินกิจการค้าขายได้มีการทำบุญใส่บาตรร่วมกันเสมอในส่วนด้านวัฒนธรรมนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกัน ทั้งหมดทางชุมชนได้มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทางวัฒนธรรมกันมาตลอด เช่นมีประเพณีสงกรานต์ทำ กิจกรรมร่วมกันโดยการให้ประชาชนคนในพื้นที่มารดน้ำสงกรานต์ ส่งผลให้ประชาชนตามแนวชายแดนอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนใหญ่ถ้าเกิดการกระทบกระทั่งนั้นจะเป็นผลมาจากรัฐบาลกลางสั่งการลงมาหรือ เป็นผลจากการเมืองของประเทศทั้งฝ่ายกัมพูชา ลาว และไทยที่ตกลงเรื่องผลประโยชน์ไม่ลงตัว แต่ส่วนใหญ่ ในความเป็นจริงประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักธุรกิจที่ดำเนินกิจการตามแนวชายแดนนั้นจะรักและเข้าใจ กันอยู่ร่วมใช้ประโยชน์จากพื้นที่ด้วยความเกื้อกูลและเข้าใจกันอย่างมีความสุขนั่นเอง

สัมภาษณ์ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดน ใน 3 ด้าน คือ ด้าน การเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมวัฒนธรรม ดังนี้

1.1. ด้านการเมืองและความมั่นคง จากการสัมภาษณ์พบว่า ด้านการเมืองและความมั่นคง คือ การอยู่ร่วมกันประชาชนในพื้นที่ที่จะดำเนินตามข้อบันทึกตกลงของเจ้าหน้าที่ภาครัฐของทั้งสองฝ่าย อย่างเคร่งครัดมีการพูดคุยมีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่ตลอดเพื่อให้เกิดการดำรงอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูลญาติมิตรฉันพี่น้องเสมอแต่ส่วนใหญ่ถ้ามีความขัดแย้งไม่เข้าใจกันจะเป็นเพราะทางส่วนกลางภาครัฐและนักการเมืองจะสั่งเป็นนโยบายลงมาโดยไม่เข้าใจเข้าถึงคนในพื้นที่จึงมีผลต่อการเป็นอยู่ของประชาชนคนในพื้นที่ตามแนวชายแดน

ในส่วนของแนวทางในการการแก้ไขความขัดแย้งส่วนมากคนในพื้นที่ตามแนวชายแดนจะปฏิบัติตามกฎระเบียบบันทึกข้อความของเจ้าหน้าที่และทำสัญญาประชาคมร่วมกันโดยทางฝ่ายกัมพูชานั้นจะเป็นฝ่ายทหารที่รับผิดชอบในพื้นที่แก้ไขไปก่อนและรายงานผลไปส่วนกลางจึงทำให้คนในพื้นที่ไม่กล้าที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งเพราะส่วนใหญ่คนในพื้นที่นั้นจะเป็นครอบครัวของทหารที่มาดูแลความสงบ ส่วนพื้นที่ของไทยและลาวถ้าเกิดกรณีนี้ขึ้นมาส่วนมากเจ้าหน้าที่จะสามารถดูแลได้ไม่เกิดความขัดแย้งตามที่เข้าใจ ถ้าเกิดขึ้นจะเป็นเพราะนโยบายของรัฐและนักการเมืองเข้ามาแทรกแซงสั่งการโดยไม่เข้าใจคนในพื้นที่

ในส่วนการรับมือภัยคุกคามทั้งสองฝ่ายได้มีบันทึกข้อความหากเกิดเหตุก็จะมีแนวทางในการดำเนินการและการปฏิบัติทำให้การบริหารพื้นที่การอยู่ร่วมกันของชุมชนตามแนวชายแดนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งสามประเทศที่ได้เปิดจุดผ่านแดนผ่อนปรนเพื่อการค้าอย่างสงบสุขโดยมีการเพิ่มศักยภาพในการจัดสรรการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างกระบวนการการพัฒนาและรับมือจากภัยคุกคามอย่างชัดเจน

1.2 ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์ พบว่าการส่งเสริมเศรษฐกิจ ที่เป็นปัญหาการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ คือ แม้ประชาชนตามแนวชายแดนสองพื้นที่มี ประวัติศาสตร์การพัฒนาความสัมพันธ์ต่อกันทั้งทาง ด้านเศรษฐกิจและสังคมมาต่อเนื่องยาวนาน แต่ช่องว่างระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสองประเทศยัง คงมีอยู่ ความแตกต่างในสถานะทางเศรษฐกิจนี้ทำให้เกิดปัญหาตามมา ในฝั่งไทยมีปัญหาแรงงานหลบหนีเข้าเมือง ส่วนฝั่งกัมพูชาเกิดชุมชนแออัดตลอดแนว ชายแดน เนื่องจากชาวกัมพูชาอาศัยอยู่ตามชายแดนเพื่อออกมาทำมาหาเลี้ยงชีพในฝั่งไทย ส่วนมิติของผลประโยชน์จากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์ในพื้นที่ ได้แก่ ปลัดอำเภอโป่งน้ำร้อน ตรวจคนเข้าเมือง หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธิน นายกสมาคมการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองทั้งสามประเทศทำให้พบว่า ความพยายามร่วมมือของภาครัฐและเอกชนตามแนวชายแดนของสองประเทศมีทั้งความร่วมมือด้านแรงงาน ความร่วมมือด้านการค้า ความร่วมมือด้านการลงทุน และความร่วมมือด้านการขนส่ง สิ่งเหล่านี้สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ ด้านแรงงาน ชายแดนอุบลราชธานีมีการจัดการแรงงานกัมพูชา และลาวที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จ การจัดการแรงงานข้ามชาติในจังหวัดชายแดนอื่นๆ แรงงานกัมพูชา และลาวมีความสำคัญอย่างมากต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในฝั่งชายแดนไทย ทั้งด้านการเกษตร การบริการ และการค้า ซึ่งโดยสภาพทั่วไปของชุมชนตามแนวชายแดนมีความอุดมสมบูรณ์ การทำการเกษตรทั้งถั่วลิสงข้าวโพด มะละกอ ดอกดาวเรือง มันสำปะหลัง และผักผลไม้อื่นๆ ให้ผลผลิตต่อไร่สูง มีพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่คือ ลำไย ที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรตามแนวชายแดนได้มาก ด้านการค้าระหว่างกัน การค้าชายแดนเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยนอกจากการค้าชายแดนที่มีทั่วไปแล้ว ชายแดนด้านนี้ยังมีลักษณะพิเศษตรงที่สินค้าจำนวนมากเป็นสินค้าของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นข้าวสาร

อาหารแห้ง ของป่า และผักผลไม้ ซึ่งเป็นผลิตผลของคนในชุมชนสองฝั่ง ประเด็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับการค้าขายแดนอุบลราชธานีคือ โอกาสการเป็นตลาดกลางการค้าผักผลไม้ที่มีศักยภาพค่อนข้างมากในอนาคต ปัจจุบันมีการส่งออกผักผลไม้ สัตว์ปีกไปกัมพูชา และลาวและส่งออกต่อไปยังประเทศที่สามจำนวนมาก รัฐบาลไทยมีโครงการให้นักธุรกิจไปดำเนินการปลูกมันสำปะหลัง ที่ประเทศลาวและกัมพูชา ส่งหวั่นสำปะหลังสดเข้ามาฝั่งไทยได้ การลงทุนทำการเกษตรจึงทำให้มันในประเทศไทยราคาตกต่ำ เพราะคุณภาพมันสำปะหลังในไทยไม่ค่อยดีนัก พื้นที่ชายแดนฝั่งลาวและ กัมพูชามีวัตถุดิบทางการเกษตรค่อนข้างมาก จึงเริ่มมีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนทำโรงงานอาหารสัตว์ และโรงงานปุ๋ยมากขึ้น

1.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมประเพณีในพื้นที่ชายแดน เช่น ประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านสำโรง มีลักษณะพิเศษเป็นการแสดงออกถึงเรื่องของตำนาน ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คนบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา-ลาว รวมถึงการละเล่นดั้งเดิมของหมู่บ้าน ปัจจุบันคนชายแดนยังธำรงความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมในวาระพิเศษต่างๆ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาเช่น ประเพณีรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่ตามแบบไทย กัมพูชาและลาว การร่วมงานบุญตักบาตรในโอกาสสำคัญ และด้วยอุปสรรคด้านภาษาที่มีไม่มากนัก ทำให้หลายครัวเรือนแต่งงานระหว่างชาวกัมพูชา ชาวไทย และชาวลาว การไปมาหาสู่กันฉันญาติมิตร ก่อเกิดการรักษามโนธรรมประเพณีร่วมกัน ชาวไทยนิยมเข้าไปทำบุญทอดผ้าป่า ทอดกฐินในวัดฝั่งกัมพูชา และลาว ทั้งที่เป็นการทำบุญของคนในชุมชน และที่เป็นกลืนกระชับความสัมพันธ์ทางการทูตของหน่วยงานต่างๆ ขณะที่ชาวกัมพูชา และลาวก็เดินทางเข้ามาทำบุญฝั่งไทยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา งานบุญ งานประเพณีสงกรานต์ ปีใหม่มีมิตรภาพไทย-กัมพูชา-ลาว นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกันที่ได้รับความร่วมมือจากสมาคม ภาคเอกชน ภาครัฐ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจชายแดนแล้วยังเป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้คนชายแดนได้เรียนรู้และใกล้ชิดกันมากขึ้น การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีการไปมาหาสู่กันผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การค้าขายการเข้ามาซื้อสินค้าในฝั่งไทย การรับจ้าง ส่วนคนไทยก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยว และการประกอบการค้าการลงทุนเป็นหลัก หน่วยงานในพื้นที่มีการติดต่อผ่านการจัดโครงการต่างๆ เช่น การประชุมปรึกษาหารือ (ยาเสพติด แรงงาน ความร่วมมือด้านการศึกษา) การให้ความช่วยเหลือชาวกัมพูชา และประชาชนลาว กิจกรรมแข่งกีฬาและการละเล่นต่างๆ เจ้าหน้าที่รัฐส่วนการข้ามแดนไปมาหาสู่ในทางสังคมก็จะพบมีการเยี่ยมเยียนฉันท์มิตร การร่วมงานบุญงานประเพณีเช่น งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ การข้ามแดนมาเรียนในฝั่งไทยแบบไปเช้าเย็นกลับ หรือมาร่วมกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจสังคมที่จัดในฝั่งไทยการข้ามแดนที่ด่านบ้านแหลมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น การพัฒนาพื้นที่ชายแดน โดยไม่ต้องการให้มีปัญหาขัดแย้งกัน ส่วนปัญหาของทางการไทยในพื้นที่คือการไม่สามารถสื่อสารภาษาเขมรได้ ขณะที่ผู้นำในอำเภอและจังหวัดของกัมพูชาสามารถพูดภาษาไทยได้คล่อง และผู้นำจะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงตรงข้ามกับฝ่ายไทยที่ค่อนข้างโยกย้ายตำแหน่งบ่อย

อภิปรายผล

การศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย ดังนั้นชุมชนของสามารถส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในด้านการเมืองและความมั่นคงโดยมีการดำเนินการแบบหมู่บ้านคู่ขนาน. ระหว่าง บ.อานแซ. ตำบล สะอ้อม อำเภอ จอมกระสาน. จังหวัดพระวิหาร. ของกัมพูชา และบ้านโขง หมู่ 6 ตำบลโขง อำเภอน้ำยืน ของประเทศไทย โดยความร่วมมือแบบเศรษฐกิจ

พอเพียงการข่าวด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน เช่นการลักลอบของผิดกฎหมาย การตัดไม้ทำลายป่า และยาเสพติด เป็นต้น

ชุมชนมีการรวมตัวทางเศรษฐกิจแบบไหน มีทิศทางเพื่อพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการร่วมมือเศรษฐกิจแบบฐานราก แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างชุมชนท้องถิ่น เช่น สินค้า ส่ง การเกษตร. สินค้าอุปโภค บริโภค ของใช้จำเป็น ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาครัฐสมัยใหม่จำเป็นต้องได้กับบริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรมยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึกในการมุ่งมั่นเสริมสร้างคุณงามความดี มีความรับผิดชอบต่อที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเจตนารมณ์ขององค์กร รวมไปถึงทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะบุคลากรในองค์กร (Sriarun Khamtho, Sanya Kenaphoom and Soawalak Kosolkittiampon. 2016 : 1)

แนวทางในการปรับปรุงชุมชน ในการจัดสวัสดิการ และการดำรงอยู่ซึ่งวัฒนธรรมของชุมชน มีการแลกเปลี่ยนประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมกัน. เป็นประจำ เนื่องจากมีขนบธรรมเนียมประเพณี คล้ายหรือเหมือนกัน เช่น. งานแซดอนตา (งานบุญข้าวสารของเขมร) และบุญข้าวสารของไทยงาน ประเพณีปีใหม่ ไทย (งานสงกรานต์) งานเชื่อมความสัมพันธ์ การแข่งขันกีฬาร่วมกันนำผ้าป่าไปทอดใน อำเภอจอมพระสาน และ สป.ลาวเป็นประจำ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการศึกษา ทำให้ทราบว่า การศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนตามแนวชายแดนกัมพูชา ลาว ไทย จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนในพื้นที่และนอกพื้นมีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ไทย ลาว และกัมพูชามากขึ้น (2) ควรมี โครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ไทย ลาว และกัมพูชาได้รับความรู้ในการลงทุน เศรษฐกิจ และการเมืองสังคมทั้งสามประเทศอย่างดี (3) ควรมีการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณา การ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและทั้งสามประเทศไปในแนวทางเดียวกัน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ (1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การ พัฒนาการดำเนินเศรษฐกิจ ความมั่นคง ประเพณีวัฒนธรรมตามแนวชายแดนไทย ลาว กัมพูชา (2) ควรมีทำวิจัยการบูรณาการกับการจัดการการพัฒนาการดำเนินเศรษฐกิจ ความมั่นคง ประเพณีวัฒนธรรมใน พื้นที่อื่นๆ และ (3) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการ บริการวิชาการแก่สังคมตามแนวชายแดนไทย ลาว กัมพูชา

เอกสารอ้างอิง

- Jaroon Khoonmee. (2008). *Writing the Educational Research and Thesis*. Ubon Ratchathani : Ratchathani University,
- Jumnong Adiwattasith and Saowakhon Sudsawad. (2012). *The Social Development System that Leads to Human Security*. Bangkok : Ministry of Social Development and Human Security.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *National Economic and Social Development Plan Vol. 8 : 1997-2001*. [Online]. 2 February 2016
- Seree Phongphis. (2013). *Network : Commitment to the Intense Community : Strong Community*. Bangkok : Community Enterprise Promotion Institute
- Sriarun Khamtho, Sanya Kenaphoom and Soawalak Kosolkittimporn. (2016). "Administrative Buddhist Method for Modern Public Sector" *Journal of Research for Development Social and Community, Rajabhat Maha Sarakham University*, 3 (3) : August– December 2016, p. 1-13
- Watcharaporn Thaweekul. (2016). "New Paradigm of Rajabhat University for Local Development". *Journal of Research for Development Social and Community, Rajabhat Maha Sarakham University*, 3 (3) : August– December 2016, p. 21-33

